

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים : חברי הכנסת
אביגדור ליברמן
עודד פורר
יבגני סובה
שרון ניר
יוליה מלינובסקי
חמד עמאר

5499/25/פ

הצעת חוק החלת הריבונות הישראלית על בקעת הירדן, התשפ"ה–2025

1. מטרת החוק מטרתו של חוק זה היא להחיל את המשפט, השיפוט, המינהל והריבונות באופן שווה על אזרחי ישראל.
2. החלת המשפט, המינהל, חוקי המדינה וריבונותה היישוביים הישראליים בשטח בקעת הירדן, לרבות אזורי התעשייה המשרתים אותם, האתררים הארכיאולוגים באזור וכבישי הגישה לשטחים אלה, כמפורט בתוספת.
3. שר המשפטים ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי, באישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו.

תוספת*

(סעיף 2)

דבר הסבר

בבקעת הירדן (להלן – האזור) חיים כיום אלפי אזרחי מדינת ישראל, שהדין הישראלי אינו חל עליהם במלואו ובכלל זה על היישובים שבהם הם חיים. כמו כן, היות שבאזורים אלו לא חל החוק הישראלי האזרחי, גם מערכות המשפט שפועלות בהם, הינן בתי הדין הצבאיים. דבר זה, יוצר קושי ומורכבות בתחומי חיים שונים, הן בצד הזכויות שנגרעות מהם והן בצד החובות שהם לא חייבים בהן. מדובר במציאות בלתי קבילה, הפוגעת בכבודם של תושבי האזור הישראליים, ומפלה אותם אל מול שאר אזרחי המדינה.

* האזורים והיישובים שייכללו בתוספת ייקבעו בעת הכנת הצעת החוק לקריאה הראשונה.

במהלך השנים נוצרה הפלייה בין אזרחי ישראל החיים באזור לבין אלה החיים בשאר הארץ. באזור מונהגת שיטת חקיקה פסיבית ונגררת, כך שנראה כי ממתנינים למחדל הבא כדי להחיל את החוק שכבר קיים בישראל, גם על האזור. כך למשל, אישה אחרי לידה, שהינה תושבת האזור, אזרחית ישראל ועובדת בתוך האזור, נאלצה לחכות לצו אלוף בכדי להיות מוגנת מפני פיטורין בחצי השנה שלאחר הלידה וזאת בשונה מאישה שהיא אזרחית ישראל, אך אינה תושבת האזור. כך נוצרת אפליה ברורה לפיה האזרח הישראלי תושב האזור שונה בצרכיו האזרחיים מאזרח ישראלי שאינו תושב האזור. העדר ביטחון כלכלי זה ואי-השוויון החוקי באים לידי ביטוי בעוד מספר לא מבוטל של חוקי מדינת ישראל שאינם חלים באזור משום שלא תורגמו לתקנות הצבאיות הנדרשות, כגון: תשלומי ארנונה שונים, חוקי בנייה חלקיים, זכויות עובדים ואפילו חוקי תעבורה שונים. עוד חשוב לציין כי חוקי חובה כמו פקודת מס הכנסה, וחוק שירות בטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986, חלים במלואם על אזרחי ישראל תושבי האזור מכוח החוק הישראלי ומתפרסמים ברשומות. לעומתם, כאמור הזכויות האזרחיות שקיימות במערכת המשפט הישראלית מוחלפות לעיתים בצווי אלוף.

פער נוסף בא לידי ביטוי בעצם הכרת החוק. כך, בעוד שאזרח ישראלי שאינו תושב האזור הרוצה לדעת את זכויותיו וחובותיו, יכול לקבל את המידע הרלוונטי מן הכתוב ברשומות, אזרח ישראלי תושב האזור, לעומתו, שייך למערכת המעורפלת של צווים ותקנות צבאיים, שברובם אינם נהירים לו ואינם נגישים עבורו.

לכן הגיעה העת להחיל את הריבונות על אזורים אלה, הכוללים את כל יישובי בקעת הירדן והמועצה האזורית מגילות, בהם היישובים: כוכב השחר, רימונים, מעלה מכמש, מצפה חגית, נוה ארז, נופי פרת, ענתות, כפר אדומים, מצפה יריחו ומגדלים, לרבות אזורי המסחר והתעשייה, האתרים הארכיאולוגיים והכבישים, בשטחי C.

החוק המוצע, מחיל את החוק הישראלי על אזרחי ישראל באזור, שהינם בעלי אזרחות וזכות בחירה ועל כן, אינו משנה את המבנה הדמוגרפי של החברה הישראלית, אלא רק מייצר שוויון בין אזרחיה. כמו כן, מערכת הביטחון אינה מתבקשת לנקוט מאמצים כלשהם ליישום חוק זה, מאחר והחוק מציע להחיל את הריבונות רק על יישובים יהודיים מוכרים. הנושא היה אבן דרך בקמפיין הבחירות האחרון של הליכוד.

הצעות חוק דומות בעיקרן הונחו על שולחן הכנסת השמונה-עשרה על ידי חברת הכנסת מירי מרים רגב (פ/18/4476), על שולחן הכנסת התשע-עשרה על ידי חבר הכנסת מרדכי יוגב וקבוצת חברי הכנסת (פ/19/2079), על ידי חברת הכנסת מירי מרים רגב (פ/19/495) ועל ידי חברת הכנסת אורית מלכה סטרונק וקבוצת חברי הכנסת (פ/19/2592), על שולחן הכנסת העשרים על ידי חבר הכנסת מרדכי יוגב (פ/20/185), על ידי חברי הכנסת מרדכי יוגב ומכלוף מיקי זוהר (פ/20/4041) ועל ידי חברת הכנסת שרון השכל (פ/20/4993), על שולחן הכנסת העשרים ואחת על ידי חבר הכנסת מרדכי יוגב וקבוצת חברי הכנסת (פ/21/494), על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת שלמה קרעי וקבוצת חברי הכנסת (פ/24/415), על ידי חברת הכנסת שרון מרים השכל (פ/24/484) ועל ידי חבר הכנסת אופיר כץ (פ/24/1804) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת שרון מרים השכל (פ/25/237), על ידי חבר הכנסת שלמה קרעי (פ/25/247), על ידי חברת הכנסת מאי גולן (פ/25/671), על ידי חבר הכנסת יוסף טייב (פ/25/3722) ועל ידי חבר הכנסת דן אילוז וקבוצת חברי הכנסת (פ/25/4583).

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים ושתיים על ידי חברת הכנסת מיכל שיר סגמן (פ/22/28) ועל ידי חברי הכנסת עודד פורר ואלי אבידר (פ/22/964), על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת אריה מכלוף דרעי וקבוצת חברי הכנסת (פ/24/1881) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברי הכנסת מיכאל מלכיאלי ואוריאל בוסו (פ/25/236), על ידי חבר הכנסת אביגדור ליברמן וקבוצת חברי הכנסת (פ/25/1733); הוסרה מסדר היום ביום כ"ב באדר התשפ"ג (15 במרץ 2023), על ידי חברת הכנסת קטי קטרין שטרית (פ/25/2888), על ידי חבר הכנסת זאב אלקין (פ/25/2520) ועל ידי חבר הכנסת אביגדור ליברמן וקבוצת חברי הכנסת (פ/25/2975); הוסרה מסדר היום ביום כ"ב בטבת התשפ"ה (22 בינואר 2025).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים

והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ב בשבט התשפ"ה (10.02.2025)